

Міністерство освіти і науки України  
Львівський національний університет природокористування  
Факультет управління, економіки та права  
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування



**СИЛАБУС  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**



для здобувачів освітнього ступеня Магістр зі спеціальності  
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

ДУБЛЯНИ 2024

Назва дисципліни: Фінансовий менеджмент

Розробник: к.е.н., доцент, кафедри фінансів, банківської справи та страхування  
О. Рубай.

Шифр та назва галузі знань, здобувачів ступеня Магістр:

07 «Управління та адміністрування» – 072 «Фінанси, банківська справа,  
страхування та фондовий ринок»

Викладач дисципліни: Рубай Оксана Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри  
фінансів, банківської справи та страхування  
e-mail: o.rubai74@gmail.com

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол № 1 від 12.08.2024 р.

## АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Фінансовий менеджмент» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо управління фінансами і фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання, розробки їх фінансової стратегії та політики управління фінансовими потоками, інвестиційної та дивідендної політик, політики фінансового забезпечення, управління грошовими потоками, капіталом, активами, доходами, прибутком і ризиками. Напрацювання практичних навичок студентами у питаннях розроблення та використання максимально ефективних методів нейтралізації та мінімізації фінансових ризиків, механізму фінансової стабілізації підприємств, а також страхового менеджменту, аналізу фінансових звітів, антикризового фінансового управління.

Дисципліна орієнтована на вивчення сучасних методів управління фінансовими ресурсами для прийняття оптимальних фінансових рішень, що забезпечать в майбутньому зростання прибутку та капіталу, стабілізацію діяльності підприємств, підвищення добробуту його працівників і власників.

Курс викладається у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

**Обсяг курсу** – 5 кредитів ЄКТС. Підсумковий контроль – екзамен.

### МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Мета курсу** - формування у здобувачів освіти знань, умінь і навичок з питань управління фінансами та фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання.

**Завданнями курсу є:**

- ознайомити здобувачів із сутністю та теоретичними основами фінансового менеджменту;
- формувати вміння правильно проводити оцінку фінансового стану суб'єкта господарювання, фінансової ситуації в господарстві країни в цілому;
- розвивати навички управління вхідними та вихідними фінансовими потоками;
- сформуванню системний підхід до управління прибутком, інвестиціями, активами;
- забезпечити формування вміння обґрунтовувати необхідність та методики визначення вартості капіталу, оптимізації його структури;
- навчити студентів правильно оцінювати фінансові ризики та застосовувати інструменти антикризового управління суб'єкта господарювання.

*Після вивчення курсу здобувач освіти повинен:*

**Знати:** основні наукові поняття, категорії і термінологію в сфері управління фінансами; особливості організації фінансового менеджменту суб'єкта господарювання; механізм формування фінансових ресурсів, основного і оборотного капіталу, управління грошовим оборотом і прибутком; методи та прийоми фінансового планування і прогнозування, інвестиційної діяльності, страхової діяльності, антикризового фінансового управління.

**Повинен уміти:** ставити фінансові цілі і вирішувати задачі ефективного управління формуванням і використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання; аналізувати фінансовий стан підприємства; визначати теперішню і майбутню вартість грошей, провести аналіз беззбитковості підприємства; приймати управлінські рішення для вирішення простих фінансових проблем; здійснювати фінансове планування і прогнозування з урахуванням впливу поведінкових факторів.

**У результаті вивчення дисципліни здобувач набуде компетентностей:**

<b>Інтегральна компетентність</b>	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
<b>Загальні компетентності</b>	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
<b>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</b>	СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
<b>Програмні результати навчання</b>	ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях. ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень. ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ЗМІСТ)**

**Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту.**

Сутність, мета і задачі фінансового менеджменту. Об'єкт і суб'єкт фінансового менеджменту. Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Функції і механізм фінансового менеджменту. Міжнародний фінансовий менеджмент.

**Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту. Роль інформації в прийнятті фінансових рішень.**

Організаційне та інформаційне забезпечення процесу управління фінансами. Процес формування та реалізації фінансової стратегії та фінансової політики підприємства. Поняття та вимоги до фінансової звітності. Основні користувачі фінансової інформації. Роль інформації в прийнятті біхевіористичних рішень.

**Тема 3. Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання.**

Поняття, види та значення грошових потоків для підприємства. Аналіз грошових потоків. Управління грошовими потоками.

**Тема 4. Вартість грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.**

Вартість грошей і час. Методи визначення та інструментарій у фінансових розрахунках щодо майбутньої і теперішньої вартості грошей. Рентні платежі та їх оцінка. Інфляція і її вплив на вартість грошей. Фінансовий ризик та його вплив на вартість грошей.

**Тема 5. Управління прибутком.**

Прибуток як фінансова категорія. Механізм формування і розподілу прибутку. Чинники формування прибутку та важелі управління ним. Операційний аналіз на підприємстві. Управління прибутком.

**Тема 6. Управління активами.**

Сутність активів і принципи їх формування. Управління оборотними активами: управління грошовими активами; управління запасами; управління дебіторською заборгованістю; управління фінансуванням оборотних активів. Нормування як метод оптимізації. Управління поза обіговими активами.

**Тема 7. Вартість та оптимізація структури капіталу.**

Поняття та складові капіталу. Управління власним капіталом. Управління позиченим капіталом. Фінансовий леверидж, його суть і значення. Вартість та оптимізація структури капіталу.

**Тема 8. Управління інвестиційною діяльністю суб'єкта господарювання.**

Сутність і класифікація інвестицій. Управління реальними інвестиціями. Управління фінансовими інвестиціями. Види інвестиційних проєктів та вимоги до їх розробки. Місце і значення інвестиційної діяльності в бізнесовій діяльності.

**Тема 9. Управління фінансовими ризиками.**

Економічний зміст, поняття і система фінансових ризиків. Управління фінансовими ризиками. Оцінка фінансових ризиків. Методи нейтралізації фінансових ризиків. Страхування ризиків.

**Тема 10. Оцінка фінансового стану та фінансове планування діяльності.**

Система оцінки фінансового стану. Аналіз основних фінансових звітів. Складові бізнес-плану. Фінансове прогнозування і планування діяльності суб'єкта господарювання.

**Тема 11. Фінансовий менеджмент в страхових організаціях.**

*Необхідність і сутність страхового менеджменту. Роль управління в страховій діяльності. Цілі (загальні (економічні), специфічні (соціальні)) і завдання страхового менеджменту. Функції страхового менеджменту (планування, організація, мотивація і контроль). Система правового регулювання страхової діяльності. Страхування військових ризиків.*

**Тема 12. Банкрутство й антикризове фінансове управління.**

*Поняття банкрутства та його правове забезпечення. Діагностика банкрутства. Методи прогнозування банкрутства. Внутрішні механізми стабілізації банкрутства. Фінансова стабілізація суб'єкта господарювання при загрозі банкрутства. Сутність та основні елементи антикризового управління.*

## **ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ**

Вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких магістри отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультації) та виконання самостійної роботи в позааудиторний час.

Вкладанні лекційного матеріалу відбувається у формі лекцій-бесід і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дає змогу привернути увагу слухачів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як виконання індивідуального завдання, дискусія, тести, розв'язування задач та ситуаційних вправ.

Передбачено за необхідності проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Виконання курсової роботи є завершальним кроком в освоєнні дисципліни. При виконанні курсової роботи здобувач має можливість застосувати отримані під час занять знання та заповнити виявлені прогалини за допомогою самостійного вивчення теми.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Магістри працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально.

Магістри повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування» пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Магістри представляють опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи магістрів повинні відображати їх власні міркування, результати здійснених ними досліджень. Порушеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі магістрів є підставою для її незарахування викладачем.

В умовах дистанційного навчання поточний і підсумковий контроль здійснюється з використанням інтернет-технологій різними шляхами комунікацій (зокрема, Zoom, Google Meet, Moodle).

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### Основна

1. Вахович І.М. Фінансовий менеджмент та фінансовий інжиніринг бізнес-процесів: магістерський курс: навч. посіб. : в 2 т.Т. 1. Фінансовий менеджмент бізнес-процесів. Луцьк, 2015. 598 с.
2. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Васьківська К. В., Сич О. А. – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
3. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук та ін. – Житомир : ЖНАЕУ, 2018. – 320 с.
4. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / за заг. редакцією д-ра екон. наук І.О. Школьник та канд. екон. наук В. М. Кремень [І. О. Школьник, В. М. Кремень, С. М. Козьменко та ін.]. – Суми, 2014. – 427 с.
5. Фінансовий менеджмент: підручник / А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Бабяк, М. Д. Білик та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 2-ге вид., перероб. – Київ: КНЕУ, 2017. – 534 с.
6. Фінансовий менеджмент: підручник / Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Ніпіаліді О. Ю. / за ред. Кнейслер О. В. – Тернопіль: Економічна думка, 2018. – 482 с. 6. Фінансовий менеджмент: елект. навч. посібник / І. А. Бігдан, Л. І. Лачкова, В. М. Лачкова, О. В. Жилиякова – Х.: ХДУХТ, 2017. – 197 с.

### Додаткова

7. Брігхем Євхен. Основи фінансового менеджменту: Підручник. Пер. з англ. К.: КП "Вазак". 1997.
8. Зміни до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів». *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. №8. С.3-6.
9. Журавльова І.В. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Харків: Вид ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2017. 256 с.
10. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. [Г.Г. Кірейцев, М.М. Александрова, С.В. Бардаш та ін.; за заг. ред. проф. Г.Г. Кірейцева]. К.: ЦУЛ, 2002. 496 с.
11. Фінансовий менеджмент : підручник [ А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та інші; за заг. ред. проф. А. М. Поддєрьогіна]. К. : КНЕУ, 2005. 536с.
12. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: Знання, 2006. 439 с.

### Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Львівського національного університету природокористування, державних

органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2. Електронні інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

- Державна служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
- Законодавство України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>.
- Останні дані макроекономіки, фінансового законодавства, ринку цінних паперів, фінансова, податкова енциклопедії. – Режим доступу: <http://fin.org.ua/>
- Бібліотека ЛНУП: м. Дубляни, вул. В.Великого, 1. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://lnup.edu.ua/>.
  
- Фінансовий менеджмент. Електронний ресурс. Режим доступу: [https://courses.prometheus.org.ua/courses/NAUKMA/101/2014\\_T2/about](https://courses.prometheus.org.ua/courses/NAUKMA/101/2014_T2/about)
- Офіційний сайт Національного банку України Електронний ресурс. Режим доступу: [www.bank.gov.ua](http://www.bank.gov.ua)
- Офіційний сайт Міністерства фінансів України Електронний ресурс. Режим доступу: [www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua).
- Сайт бібліотеки ім. Вернадського Електронний ресурс. Режим доступу: [www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua).